

UZGOJ I OBUKA ENGLESKOG KOKER ŠPANIJELA

Pavičić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2011

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:607496>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

1. UVOD

Stoljećima su pas i čovjek dijelili jedinstven odnos, raširen po cijelom svijetu, neobjašnjiv znanstvenim i arheološkim tezama. Neki pokazatelji su naveli istraživače da vjeruju kako je evolucijska prošlost pasa bila za razvoj ljudske vrste jednako važna, kao i pronalazak vatre ili kamenog oruđa. Nedavni nalaz iz Izraela, dobro očuvan i datiran prije 12.000 godina, pokazuje kostur čovjeka čija ruka zaštitnički počiva na glavi psa što leži tik uz njega.

Od svih životinjskih vrsta, pas je čovjekov najveći prijatelj. On mu je često vjerniji i pouzdaniji od ljudi. Ta vjernost proizlazi iz ljubavi prema ljudima, koja je toliko velika da se uzima kao uzor. Psi često žrtvuju život za svoga gospodara i ugibaju poslije njegove smrti. Mnogo je primjera koji to potvrđuju. Rijetki su slučajevi da se pas okrene protiv čovjeka, a kad se to dogodi uzrok je vjerojatno ljudska greška ili nepažnja prema psu.

Pas čovjeku obavlja različite poslove, a on ga zauzvrat hrani, brine o njegovu smještaju ... Osim u lovu, psi se koriste kao čuvari raznih objekata, obiteljskih kuća i imanja, kao pastirski psi, za spašavanje ljudi u raznim nezgodama, kao vodiči slijepih, u ratovima, za razonodu, ali i u raznim specijaliziranim ulogama: pronalaze tartufe (gljive), otkrivaju krijumčare droga, eksploziva i oružja, pomažu u otkrivanju prekršitelja zakona i dr. Koriste se u svemirskim i medicinskim istraživanjima, sudjeluju u trkama, filmovima, natječu se u radu i ljepoti na raznim kinološkim manifestacijama, koriste se u slikarstvu i u mnoge druge svrhe.

U kinologiji se smatra da je prva izložba pasa održana 30. svibnja 1850. godine u Londonu pod nazivom „Velika izložba pasa svih nacija“. Sljedeće godine, također u Londonu, održana je „Izložba za najljepšeg psa“.

Na tim izložbama bili su izloženi španijeli kralja Charlesa. Izlagači su uskoro osnovali društvo ljubitelja pasa. Zatim su formirani suparnički klubovi obožavatelja pasa koji su organizirali serije manifestacija: „Velika izložba španijela“, „Izložba terijera i malih pasa“ itd. Na tim izložbama psi su nuđeni za prodaju, muški psi za parenje, a o novim-uvezenim pasminama davane su senzacionalne obavijesti.

2. DEFINIRANJE POJMOVA I PODJELA PASA

Znanost o psima i njihovim pasminskim osobinama nazivamo kinologijom. Taj naziv grčkog je podrijetla, a postao je od dvije riječi: *kynós* (pas) i *lógos* (riječ).

Pod izrazom kinologija podrazumijeva se sva problematika i sve djelatnosti u vezi s psima: od podrijetla vrste i pripitomljavanja psa, preko uzgoja, selekcije, obuka, rada, psihičkih i fizičkih svojstava psa do zaštite, rasonode sa psima i organizacijskih formi i udruživanja ljubitelja pasa.

Dio kinologije koji se bavi lovnim psima naziva se lovnom kinologijom. Prema tome, ona je dio ukupne kinologije ili, u užem smislu, nauka o lovnim psima i njihovim pasminskim odlikama.

Kinolog – osoba koja znanstveno ili stručno proučava problematiku, usavršavanje uzgoja, genetike, nasljednih faktora i sva ostala pitanja vezana za pse.

Kinofil – svaki ljubitelj i uzgajivač pasa koji pokazuje zanimanje za uzgoj i usavršavanje pasmine

FCI (22. V. 1911.) – međunarodna organizacija koja ima za zadaću koordinirati stručni rad oko uzgoja i selekcije pasa.

Sve pasmine pasa (332) registrirane kod Međunarodne kinološke organizacije (FCI), razvrstane su u deset skupina, među kojima se nalaze i lovni psi.

- I. FCI skupina čine – ovčarski i stočarski psi,
- II. FCI skupina – pinčevi, šnauceri, molosi, mastifi i švicarski planinski psi,
- III. FCI skupina – terijeri,
- IV. FCI skupina - jazavčari
- V. FCI skupina – psi tipa špic i psi primitivnog tipa,
- VI. FCI skupina – goniči i krvosljednici,
- VII. FCI skupina – ptičari,
- VIII. FCI skupina – retriveri, dizači divljači, psi za vodu,
- IX. FCI skupina – patuljasti psi i psi za pratnju,
- X. FCI skupina – hrtovi i hrtoliki psi.

SISTEMATIKA PASMINA PASA

Sistematika po obliku tijela ili morfološka sistematika je ona prema kojoj su u istoj skupini obuhvaćene sve pasmine s istim oblikom glave i tijela. Prema toj sistematici pasmine pasa dijelimo na:

a) brakoidne ili pasmine kojima su glave i oblik tijela slični psima goničima. U tu grupu spadaju i ptičari, šunjkavci, brak-jazavčari, krvosljednici i slični psi.

b) lupoidne pasmine su one koje sliče vukovima, tj. kojima je oblik i glave i tijela sličan našim najstarijim pasminama. Ovamo spadaju ovčarski psi, svi polarni psi i špicevi te mnogi terijeri.

c) molosoidne pasmine su one za koje su karakteristični oblici nekadašnjih pasa, mastifi i doge. Osim doga i dogolikih pasa tu spadaju i neki planinski pastirski psi, te mnogi gubičari.

d) graioidne pasmine, tj. sve pasmine hrtova i hrtolikih pasa kojima je glava uska i dugačka.

Osim ove četiri glavne skupine, morfološka sistematika obuhvaća i neke prijelazne skupine. U njih spadaju pasmine pasa kod kojih oblik glave nije sasvim određen. Takve su podskupine npr. lupo-brakoidna (neki terijeri i jazavčari), moloso-lupoidna (neki ovčari, tjerači stoke i bulterijeri), moloso-brakoidna (neki patuljasti psi), a neke pasmine mogli bismo izdvojiti još u posebne podskupine.

Radna sistematika dijeli se na lovačke i nelovačke pse. Lovačke dijelimo prema načinu korištenja u raznim vrstama lova na pse goniče, ptičare, dizače divljači, krvosljednike, jamare, hrtove i slično. Nelovačke pse dijelimo na uporabne, a to su pastirski ili ovčarski psi, psi čuvari, psi za borbu, psi za vučenje, sportski psi i patuljasti psi

3. POVIJESNI KONTEKST ŠPANIJELA

Ime španijel je prastaro, te sudeći prema njemu mislilo bi se, da je domovina španijela Španjolska. Međutim, domovina mu je sasvim sigurno na Istoku, u Aziji, odakle su došli ovi psi sa Feničanima u Španjolsku, dok su u Englesku došli sa Keltima, pa se tako ti psi u Engleskoj spominju već 948. godine.

James Watson u svojoj knjizi „Dog Book“ tvrdi, da bi tibetski španijel bio predak azijskih i europskih španijela, jer su se ovi u toku vremena širili na zapad i istok, pri čemu se izmijenio oblik tijela, usporedno s njihovim općim razvojem. Međutim, tibetski španijeli ne nalikuju toliko na našeg španijela, koliko na japanskog.

No, J. Lokar u svojoj knjizi „Naši psi“ dopušta s jedne strane, da je domovina španijela Španjolska, odakle je donesen u Englesku, a s druge strane navodi, da postoji drugo objašnjenje, prema kojem su španijeli azijskog podrijetla, te da su došli u Španjolsku s iberskim plemenima.

Na svaki način zasluga za uzgoj španijela pripada Englezima. Osim springer-španijela i koker-španijela Englezi uzgajaju poljskog („field“) španijela, koji je crne boje ili boje kože, dosta težak, sličan malom bernardincu, potom bijelo-crvenog „clumber“ španijela, koji tiho goni, bijelo-žutog velškog (Welsh) springera, smeđeg saseksa (sussex) španijela i irskog vodnog (water) španijela, no saseks-španijel i irski vodni španijel više su pudli, nego španijeli.

4. GLAVNE ZNAČAJKE KOKER ŠPANIJELA

Prastari springer-španijel nije samo predak današnjeg setera, već i koker-španijela. Koker-španijel nastao je križanjem springer-španijela s manjim španijelom, tzv. „cock and toy“, kojeg su Englezi uzgajali poput kavalir španijela, a služili su kao psi za lov i zabavu.

Kod koker-španijela razlikujemo uglavnom dva temeljna oblika i to: tip „koba“ (cob na engleskom jeziku označava malog zdepastog konja) i tipa setera. Između tih granica, naravno, postoji i cijeli niz razlika, to prije što postoji i čisto crni koker, kao tip te raznobojni kokeri različitih oblika, od pravog „coba“ do setera u minijaturi. Tip se, dakako mijenjao prema vremenu, pa i modi, tako da današnji španijel slični vrlo malo na onog španijela prije 25 i više godina. Standard koker-španijela utvrdio je Engleski klub španijela, 1948. godine.

Španijeli ili, kako ih mi nazivamo „dizači divljači“, jesu psi koji se prema svojim lovnim sklonostima i sposobnostima mogu mnogostruko upotrijebiti. Vrlo su sposobni za grmarenje u gustišima, za rad u vodi, za šaranje po sašu, za rad po krvavom tragu, znači za svaku upotrebu osim za stajanje pred divljači, jer su to psi koji ne stoje. Rad španijela sastoji se u tome, da dižu divljač, kratko je potjeraju i zatim je traže, tako da su u svojem radu pri traženju u stalnoj udaljenosti od lovca.

To je skroman pas, koji se često uzgaja kao kućni ljubimac. Relativno je otporan na bolesti, a pogodan je za školovanje jer brzo uči, dok je za rad u lovištu neumoran.

Mnogi smatraju da je španijel idealan pas za lovca jer pronalazi, oblajava i donosi odstrijeljenu sitnu divljač neumorno traži u vodi ili šašu.

5. ENGLSKI KOKER ŠPANIJEL

Glava: lubanja nije preširoka ni predugačka.

Gubica je kvadratična, naglašenog stopa, široke njuške, snažnih vilica, škarastog zubala.

Čeoni prijelaz jasno naglašen.

Oči su smeđe, vesele i blistave; uši, obrasle svilenastom dlakom, usađene su u visini očiju, tanke, dugačke i viseće.

Uši su zaobljene, nisko usađene, tanke, a svojom dužinom ne prelaze nos. Dobro su obrasle dugom, svilenom dlakom, koja treba biti ravna, ne izrazito kovrčava ili u uvojcima.

Vrat mišićav, dugačak i jak, ramena kosa.

Prednje noge: plečke trebaju biti nagnute, grudi duboke i lijepo razvijene, ali ne pretjerano široke i pune (okrugle) jer to ometa slobodnu akciju prednjih nogu. Noge su koščate i snažne.

Trup je zbijen i čvrsto povezan. Leđa su kratka. Trup je u odnosu na veličinu i težinu psa neobično snažan i kompaktan, blago se spušta k repu.

Stražnje noge: velike, dobro zaobljene i veoma mišićave. Noge trebaju biti koščate, obrasle dlakom sa zastavicama i ravne, dovoljno kratke da bi imale koncentriranu snagu, ali ne previše kratke da ometaju aktivnost psa.

Šape trebaju biti čvrste, okrugle, slične mačjim, ali ne pretjerano velike, raširene ili labavo spojene.

Rep nisko usađen, ne prekratko kupiran, pas ga nosi vodoravno.

Visok je od 38 do 41 cm- mužjaci, a ženke od 37 do 39 cm;

Masa od 11 do 13 kg.

Dlaka je dugačka, glatka, svilenkasta, na nogama zastavice, na glavi i na prednjoj strani nogu kratka.

Dopuštene su mnoge boje: kod jednobojnih je bijela dozvoljena samo na grudima.

Na izložbama se psi svrstavaju u dvije kategorije: 1. bijelo-narančasti psi i 2. psi ostalih boja.

Slika 1. Štenad engleskog koker španijela

(Izvor: <http://www.blog.hr/print/id/1624105673/engleski-koker-spanijel.html>)

Slika 2. Engleski koker španijel (crvena boja)

(Izvor: <http://www.puppyprimer.com/cocker-spaniel-dogs.html>)

Slika 3. Engleski koker španijel (crvena boja)
(Izvor: osobni fotoalbum)

Slika 4. Štene engleskog koker španijela (crvena boja)
(Izvor: <http://www.vrtirep.rs/default.asp>)

Slika 5. Štene engleskog koker španijela (crno-bijela boja)

(Izvor: <http://www.cockerspaniel.blogger.ba>)

Slika 6. Engleski koker španijel (crna boja)

(Izvor: <http://www.cockerspaniel.blogger.ba>)

Slika 7. Engleski koker španijel (smeđa boja)

(Izvor: <http://www.cockerspaniel.blogger.ba>)

Narav: dobar, blag, veseo, privržen, veliki prijatelj djece, povjerljiv prema strancima, umjereno laje, poslušan je.

Korištenje: U prošlosti je bio izvanredan lovački pas. Njegovo ime dolazi od engleske riječi „woodcock“ što znači šljuka. Bio je vrlo cijenjen zbog izdržljivosti, vještinom kretanja kroz neophodnim terenima. Danas se najčešće drži kao kućni pas kojeg treba nježno odgajati, bez teških kazni i udaraca.

Hrana: Budući da naginje gojenju, treba ga pažljivo hraniti; dnevno 200 do 250 g mesa, 60 do 80 g riže te kuhanog povrća.

Njega: Dlaka traži često četkanje. Ljeti treba pregledavati uši, jer se u njima lako nastanjuju krpelji i trave, što može uzrokovati upalu što su osjetljivi.

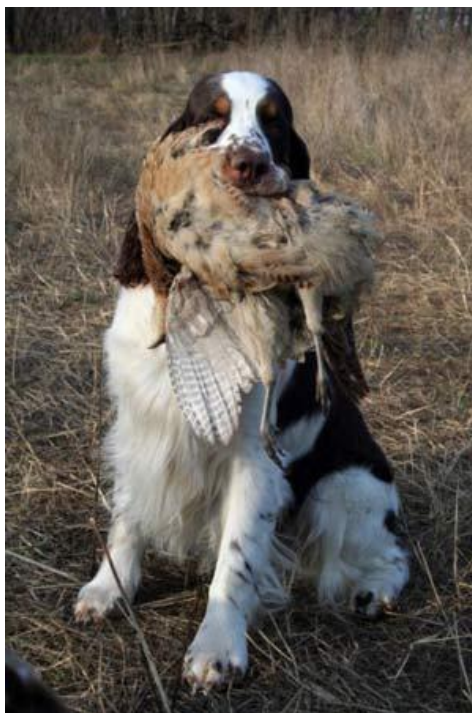
Kupanje ili suho šamponiranje po potrebi. Višak dlake oko i ispod ušiju mora biti uklonjena kao i dlaka oko šapa i jastučića. Ovi psi trebali bi se šišati 3 do 4 puta godišnje. Kokeri koji žive u kući ili stanu, mogu imati problema sa šapama, odnosno kožom između jastučića. To se javlja poslije čestih pranja šapa koje se ne osuše, poslije čega se javlja crvenilo. To je vrlo bolno pa treba obratiti pažnju na sušenje predjela između jastučića.

Postoji još pasmina španijela: cocker, engleski springer španijel, velški springer španijel, irski vodni španijel, klamber španijel, sasikski španijel i poljski (field) španijel.

Slika 8. Američki koker španijel

(Izvor: <http://www.smalldogsrus.com/American-Cocker-Spaniel.html>)

Slika 9. Engleski špringer španijel

(Izvor: <http://www.vrtirep.rs/default.asp>)

Slika 10. Velški špringer španijel

(Izvor: http://www.pasoddy.com/pasmine/velski_springer_spaniel.php)

Slika 11. Irski vodni španijel

(Izvor: <http://www.pesjanar.si/forum/index.php?topic=4857.30>)

Slika 12. Klember španijel

(Izvor: <http://www.livadabl.com/showthread.php?tid=184>)

Slika 13. Sasex španijel

(Izvor: <http://www.pasoddy.com/pasmine/sussex.php>)

Slika 14. Poljski (field) španijel

(Izvor: <http://zlatnooko.0forum.biz/t273-poljski-spanijel>)

6. UZGOJ LOVAČKIH PASA

Uzgajivač

1. Uzgojem lovačkih pasa može se baviti svaki građanin RH.
2. Uzgajivač je vlasnik ženke u vrijeme kad je ona parena, osim ako nije pismeno preneseno vlasništvo na novog vlasnika.
3. Vlasnik je ona osoba koja je kuju ili psa stekla na zakonit način, koja je u neosporivu posjedu kuje ili psa i koja to može dokazati zakonitim posjedovanjem izvorne (originalne) rodovnice.
4. Pravo je svakoga uzgajivača tražiti stručne savjete od voditelja uzgoja, lovno-kinološkog suca HLS-a i stručnih povjerenstava HLS-a.
5. Dužnosti uzgajivača su da:
  - a) koriste u uzgoju isključivo mužjake i ženke s traženim ocjenama oblika i ispitima rada prema pravilniku o uzgoju HLS-a
  - b) ne uzgajaju pse bez rodovnice
  - d) osiguraju uzgojnim životinjama uvjete koji odgovaraju njihovim fizičkim i psihičkim potrebama
  - e) tako dugo dok se štene nalazi kod uzgajivača, uzgajivač mora štetu osigurati uvjete povoljne za njegov fizički i psihički razvoj koji omogućuju dobru socijalizaciju

- f) osiguraju mikročipiranje pasa shodno važećim pravilima HLS-a, a najkasnije do 12 tjedana starosti
- g) ne predaju štenad iz legla prije navršenih osam tjedana starosti
- h) prije predaje pasa novim vlasnicima pas mora biti mikročipiran i posjedovati važeću svjedodžbu o zdravstvenom stanju
- i) pod moralnom i materijalnom odgovornošću daju istinite podatke za prijavu legla
- j) svoja uzgojna prava ostvaruje preko povjerenika i voditelja uzgoja u županiji stanovanja.
- k) u uzgoju ne krše odredbe ovog pravilnika.

Dozvoljeno je uzgajati samo s nasljedno zdravim čistokrvnim psima čvrste naravi, upisanih u jednu od priznatih rodovnih knjiga ili registara, koji ispunjavaju uvjete utvrđene u nadležnoj zemlji članici ili s ugovornim partnerom.

Čistokrvi pas je nasljedno zdrav ako prenosi obilježja standarda, pasmine i naravi tipične za pasminu, bez nasljednih pogrešaka, koje bi mogle štetiti zdravlju njegovih potomaka.

Za uzgoj nisu dozvoljeni psi s greškama koje se dokazano prenose u uzgoju kao npr. narav koja nije u skladu sa standardom pasmine, urođena gluhoća ili sljepoća, rascjepljeno nepce, znatne greške zubala i anomalija čeljusti, epilepsija, kriptorhizam, monorhizam, albinizam, pogrešna boja kao i utvrđena teška displazija.

Uzgoj i razvoj pasmina pasa mora počivati na dugoročnim ciljevima i solidnim osnovama, kako se uzgojem ne bi dobili bolesni psi, psi slabog temperamenta ili psi bez radnih sposobnosti.

Cilj uzgoja mora biti očuvanje i po mogućnosti proširenje genetičke različitosti pasmine. Zadaća svakog uzgajivača je ispitati da li je pas predviđen za uzgoj i prikladan za uzgoj obzirom na svoja mentalna i fizička svojstva.

Ženke za rasplod

- a) Za rasplod se mogu koristiti ženke s priznatom rodovnicom koje su ocijenjene najmanje ocjenom dobar, koje posjeduju ispit prirođenih osobina tražen za pasminu.
- b) Ženki s kojom je izvršeno parenje prije nego što je položen ispit prirođenih osobina, leglo se neće priznati.
- c) Povjerenstva za uzgoj mogu pod određenim uvjetima (prema prosudbi) odobriti priznavanje legla.
- d) Ženka smije imati jedno leglo u kalendarskoj godini.

- e) Dobna starost ženki za rasplod kod svih pasmina pasa je od 15 mjeseci do 8 godina, što znači da smije biti pripuštena do dana kad navrší osam godina života. Iznimno se parenje može dozvoliti i kasnije uz odobrenje Povjerenstva za lovnu kinologiju HLS-a.
- f) Jedna ženka smije sama podignuti samo toliko štenadi, koliko joj dopušta njezina uzgojna kondicija. Za višak štenadi treba osigurati zamjensku majku ili pružiti dodatnu njegu.
- g) Vlasnik ženke obavezan je omogućiti identifikaciju ženke vlasniku mužjaka prije parenja. Identifikacija je obavezna, a vrši se temeljem tetovirnog broja ili na neki drugi način.
- h) Za skotne ženke uvezene iz inozemstva primjenjuju se sva uzgojna pravila kao i za ostale ženke s tim da je potrebno izvršiti nostrifikaciju rodovnice.

Mužjaci za rasplod

- a) Za rasplod se mogu koristiti samo mužjaci s priznatom rodovnicom, koji su ocijenjeni najmanje ocjenom vrlo dobar i koji posjeduju ispit prirođenih osobina tražen za pasminu.
- b) Vlasnik smije mužjaka pripustiti samo na ženke koje ispunjavaju uvjete uzgoja u skladu s ovim pravilnikom.
- c) Najstrože se zabranjuje pripuštanje mužjaka na ženku bez rodovnice te na ženke sa zabranom uzgoja.
- d) Mužjak smije služiti u rasplodu do svoje smrti.
- e) Vlasnik mužjaka obavezan je omogućiti identifikaciju mužjaka vlasniku ženke prije parenja. Identifikacija je obavezna, a vrši se temeljem tetovirnog broja ili čipa.

Parenje – Ugovaranje

Vlasnik ženke odabire rasplodnog psa. Vlasnik rasplodnog psa može bez obrazloženja odbiti parenje.

O obostranim pravima i dužnostima vlasnika rasplodnog psa i rasplodne kuje o parenju mora se napraviti pismeni dogovor u suglasnosti s pozitivnim zakonima Republike Hrvatske, odredbama ovog pravilnika i eventaulnim uzgojnim pravilnicima nacionalnih pasminskih organizacija ukoliko je parnjak iz inozemstva.

Dogovor o parenju treba obuhvaćati sljedeće:

- a) Obostranu obvezu izmjene fotokopija rodovnice pasa koji će se pariti zbog provjere njihova upisa u rodovnu ili uzgojnu knjigu, ako se radi o mužjaku ili ženki iz inozemstva.
- b) Obostranu obvezu izmjene fotokopija dokumenata propisanih za uzgoj pasmine.

Vlasnicima uzgojnih ženki preporučuje se da ženku dovedu mužjaku osobno ili putem povjerljive osobe. Ostane li ženka više dana kod vlasnika parnjaka, svi time nastali troškovi

padaju na račun vlasnika ženke, kao što je hranjenje i smještaj, eventualna veterinarska njega, kao i eventualne štete koje ženka prouzroči na opremi uzgajivačnice ili u stanu vlasnika parnjaka. Također troškove povratnog prijevoza ženke snosi vlasnik ženke.

Potvrda o parenju mora svakako sadržavati:

- a) Ime i registarski broj parnjaka
- b) Ime i registarski broj ženke
- c) Ime i adresu vlasnika parnjaka, odnosno ovlaštenog držatelja
- d) Ime i adresu vlasnika ženke u trenutku parenja
- e) Mjesto i datum obavljenog parenja
- f) Potpisi vlasnika parnjaka, odnosno držatelja i vlasnika ženke

Potvrda o parenju obavezno se prilaže dokumentu Prijava legla.

Ako ugovoreni mužjak iz bilo kojeg razloga ne spari ženku ili ženka nije voljna za parenje tako da se parenje nije moglo obaviti, vlasnik parnjaka nema pravo na ugovorenu naknadu za parenje.

Vlasniku parnjaka za parenje pripada naknada kako se vlasnik parnjaka i vlasnik kuje dogovore.

Ukoliko je naknada u štetetu tada je to u pravilu prvobirano štene ili drugačije ako se pismeno dogovore.

Vlasnik parnjaka uz ugovorenu naknadu za parenje ne može vlasniku ženke postavljati nikakve zahtjeve glede štenaca.

Ako se predaja više od jednog šteneta ugovori kao naknada za parenje, ovaj dogovor treba prije parenja pismeno potvrditi. U sporazumu takve vrste moraju se obvezatno uzeti u obzir sljedeće točke:

- pravo prvobiranja
- trenutak izbora šteneta od strane vlasnika mužjaka
- trenutak predaje šteneta vlasniku mužjaka
- trenutak u kojem pravo izbora vlasnika mužjaka neopozivo prestaje
- trenutak u kojem pravo odnošenja neopozivo prestaje
- reguliranje troškova prijevoza
- posebni dogovori za slučaj da ženka ošteti samo mrtve ili samo jedno živo štene ili ako izabrano štene uginu prije predaje.

Nakon korektno proteklog parenja usluga parnjaka smatra se izvršenom i s tim je uvjet za ugovorenu naknadu za parenje ispunjen. On ne uključuje jamstvo za skotnost ženke. Ovisi o

procjeni vlasnika parnjaka hoće li nakon ostajanja ženke neoplođenom jamčiti jedno besplatno parenje kod njenog sljedećeg tjeranja ili vratiti jedan dio naknade za parenje. Dogovor takve vrste treba prije parenja pismeno utvrditi ugovorom o parenju. Ugovoreno pravo na besplatno parenje u načelu prestaje smrću parnjaka, promjenom vlasništva nad parnjakom ili smrću ženke. Može li se dokazati (ispitivanjem sperme) da je parnjak u trenutku parenja bio neplodan, vlasniku ženke treba vratiti naknadu za parenje.

Opći uvjeti upisivanja

1. U rodovnu knjigu HLS-a može se upisati štenad, ako je vlasnik uzgojne ženke državljanin Republike Hrvatske ili stranac koji ima dozvolu boravka u Republici Hrvatskoj.
2. Osobe koje nisu članovi HLS-a mogu upisivati legla svojih kuja i ostale pse u rodovnu knjigu HLS-a po posebnim uvjetima.
3. U rodovnu knjigu HLS-a ne može se upisati leglo koje nije oštećeno na teritoriju Republike Hrvatske bez posebne dozvole Povjerenstva za lovnu kinologiju HLS-a.

HLS rodovna knjiga -brojevi upisa

Svaki pas upisan u hrvatsku rodovnu knjigu dobiva odgovarajući broj.

Dodjeljivanje upisnog broja nadzire voditelj rodovne knjige HLS-a.

Broj upisa pod kojim je pas upisan u Hrvatsku rodovnu knjigu sastavni je i nedjeljivi dio njegova imena i mora uvijek biti naveden kad se navodi ime psa.

Pri upisu u hrvatsku rodovnu knjigu istodobno s dodjelom broja upisa pas dobiva i kraticu koja označava njegovu pasminu. Kratica pasmine također je sastavni i nedjeljivi dio imena psa, te se uz broj upisa u hrvatsku rodovnu knjigu mora navesti uvijek kad se navodi ime psa.

Podnošenje prijave legla

Podnošenje prijave legla za upis u hrvatsku rodovnu knjigu je u nadležnosti voditelja uzgoja županijskog lovačkog saveza.

1. Prijavu upisa legla dužan je podnijeti uzgajivač na za to određenom obrascu HLS-a (prijava legla) uz prilog originala potvrde o parenju.
2. Uz prijavu legla prilažu se i sljedeće preslike:
  - a) rodovnice ženke
  - b) rodovnice psa s kojim je ženka parena
  - e) potvrde o osvojenim naslovima prvaka
  - f) tražene potvrde veterinaru (ukoliko je pareno umjetnom oplodnjom)

Prijava legla može se obaviti najranije šest tjedana poslije štenjenja kuje, a najkasnije do dvanaest tjedana.

Predaje se kod ovlaštenog voditelja uzgoja. Nakon provjere uvjeta i upisanih potrebnih napomena voditelja uzgoja će prijavu proslijediti HLS-u.

3. Potpisivanjem potpuno popunjenih upisnih obrazaca i njihovim podnošenjem na upis, uzgajivač, to jest vlasnik psa potvrđuje da su podaci potpuno istiniti.

Inozemni rasplodni mužjak

Ako je ženka, koja je držana na području Republike Hrvatske parena u inozemstvu, leglo će biti upisano u hrvatsku rodovnu knjigu samo onda ako je inozemni rasplodni pas s kojim je ženka parena upisan u rodovnu ili uzgojnu knjigu prema pravilima zemlje u skladu s pravilima o uzgoju zemlje u kojoj boravi vlasnik psa. Vlasnik mužjaka potpisuje potvrdu o parenju na propisanom obrascu zemlje vlasnika mužjaka. U izvanrednim slučajevima voditelj rodovne knjige može odobriti upotrebu obrasca potvrde o parenju izdanog od strane HLS-a.

Ime psa

Imena svih pasa iz jednog legla moraju imati isto početno slovo. Ime uzgajivačnice (uzgojno ime) sastavni je i nedjeljivi dio imena psa oštenjenog kod jednog uzgajivača i mora se uvijek potpuno navoditi uz ime psa. Jedino se ime uzgajivačnice može opetovano pojavljivati u imenima štenadi koja potječu iz istog legla.

Pojedinačni upis (Nostrifikacija)

U hrvatsku rodovnu knjigu HLS-a biti će upisani pojedinačni psi (pojedinačni upis) ako je dokazano njihovo čistokrvno porijeklo važećim izvodom iz rodovne ili uzgojne knjige. Pri nostrifikaciji rodovnice potrebno je predati izvornu eksportnu rodovnicu ili izvornu rodovnicu ukoliko pas potječe iz zemlje koja ne posjeduje eksportnu rodovnicu. Odredba se odnosi na štenad oštenjenu poslije datuma stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Broj rodovne knjige HLS-a bit će unesen na izvornoj ispravi podrijetla (rodovnici) te se nakon upisa u rodovnu knjigu HLS-a mora upotrebljavati.

Rodovnica -isprava o podrijetlu

Svaki pas uzgojen u Republici Hrvatskoj i upisan u Hrvatsku rodovnu knjigu prema odredbama i ovom pravilniku dobiva službeni dokaz podrijetla -rodovnicu HLS-a.

Rodovnu knjigu HLS-a vodi ovlaštena stručna osoba.

Na obrascu rodovnice moraju biti odjeljci za upis četiri generacije predaka upisanoga psa.

Rodovnica HLS-a punovaljana je tek kada je potpiše ovlaštena osoba HLS-a te kada je ovjerena pečatom HLS-a.

Rodovnica je isprava koja s psom čini jedinstvenu cjelinu. Njom raspolaže vlasnik psa, te je pri njezinu službenu izdavanju naknadno upisivanje podataka, uz pristanak vlasnika, moguće jedino u Hrvatskom lovačkom savezu u sklopu njegovih nadležnosti u uzgoju i evidenciji čistokrvnih pasa.

Upisivanje ocjena i rezultata te napomene u svezi s uzgojem, upisuju se u radno izložbenu knjižicu od strane HLS-a, od HLS-a ovlaštenih osoba. U rodovnicu se može upisati samo prva ocjena oblika i ispit prirođenih osobina. Eventualni ostali rezultati odnosno uspjesi upisuju se isključivo u radnu knjižicu.

Pri izdavanju rodovnica za štenad iz jednog legla u odjeljke predaka mogu se upisati samo potvrđeni naslovi na osnovi kandidature, kako u ljepoti tako i u radu, te položeni stupnjevi radnih ispita ili prigodni naslovi s pojedinih priredbi (npr. svjetski prvak, europski mladi prvak). U rodovnicu se upisuju i podaci o rtg. nalazima displazije kukova.

Rodovnica kao jedinstvena cjelina s psom mora s njim biti predana pri svakoj promjeni vlasnika što se potvrđuje upisom podataka novog vlasnika i ovjerom potpisa prijašnjeg vlasnika.

Za izgublenu ili nehotice uništenu rodovnicu duplikat ili prijepis izdaje HLS, za što je nužno podnijeti zahtjev s obrazloženjem. Zahtjev za izdavanje duplikata ili prijepisa rodovnice podnosi se na za to predviđenom obrascu. Izdavanjem duplikata ili prijepisa izvorna rodovnica postaje nevažeća.

7. OBUKA KOKER ŠPANIJELA

Prvo moramo psa odmalena naučiti voditi na povodniku. U početku pas će pružati veliki otpor, misleći da smo mu oduzeli slobodu. Ne smijemo grubo postupati s njim već smireno i nagraditi ga sa komadićem hrane kada se prestane otimati. Povodac držimo sa lijevom rukom i psa ako ne sluša trznemo povodnikom i blago ga udarimo šibom po gubici. Potrebno je strpljenje i nekoliko dana ponavljati postupak dok pas ne nauči.

Sljedeći zadatak je psa naučiti na zapovijed „sjedni“. Privežemo ga na povodnik, zatim mu zapovjedimo „sjedni“. On, naravno neće odmah shvatiti; pa ćemo ga primiti desnom rukom za ovratnik, a lijevom pritisnemo njegov stražnji dio prema tlu i na taj ga način prisilno stavimo na sjedeći stav. Zatim ga pohvalimo. Nakon pola minute zapovjedimo mu „ustani“. Tu zapovijed će shvatiti tako da potežemo povodnik. Tu vježbu često ponavljamo da pas nauči. Ako pas odmah ustane, kada se odmaknemo odmah ga vratiti na mjesto i reći „sjedni“ i ako se hoće opet ustati glasno povikati „ne“ i tako ponavljati dok ne nauči, ali nikako ne biti popustljiv.

Vježba koja slijedi je ležanje. Psu koji sjedi zapovjedimo „lezi“, pri tom mu desnom rukom obuhvatimo prve dvije noge, privučemo ih naprijed, a lijevom rukom mu pritisnemo leđa k tlu. Na taj način smo ga način blago prisilili na zapovijed „lezi“. U tom položaju mora ostati dok mu ne kažemo „ustani“. Tu vježbu će pas lakše shvatiti jer se nadovezuje na prijašnju vježbu. Pri toj vježbi pas smije podignuti glavu i promatrati okolinu, ali ne smije sjesti ni cviljeti ni ustati ako npr. vidi mačku. Moramo ga prekoriti i zapovjediti „lezi“. Pas mora ležati i ako nas ne vidi, a to ćemo postići tako da se sakrijemo iza nekog zaklona ili ograde i promatramo ga, ako je poslušan nagradimo ga. To je važno za uvježbati tako da pas bude miran na čekalištu, u skupnom lovu na sitnu divljač ili čekanju srnjaka. Kada je to uvježbano prelazimo na zapovijed „lezi“ na zviždaljku i dizanje desne ruke. Psa oslobodimo od povodnika, zazviždimo, podignemo ruku i viknemo „lezi“. Nećemo mu dopustiti da dođe kod nas i legne. Mora leći na mjestu gdje ga je zvižduk zatekao. Povećavamo udaljenost između nas i psa. Moramo ovladati psom inače je sve propušteno. Kada je pas naučio nakon jednokratnog zvižduka da na zapovijed „lezi“ legne, izostavimo tu zapovijed riječima, jer će je on i bez toga izvršiti, a kada ga pohvalimo, uvidjet će da je sam zvižduk – zapovijed. Dobro

je psa naučiti da legne i na samo dizanje ruke, jer je u lovu često potrebno da ne govorimo i ne zviždimo, nego izdajemo zapovijedi samo pokretima.

Svrha sljedeće vježbe „daun“ je potpuno ovladavanje psom, a tom se vježbom umjesto batina, pas kažnjava. Psu zapovjedimo da legne. Kada je legao, zapovjedimo mu „daun“ i pritisnemo mu glavu k tlu.

Dolazak na poziv

Psa kojeg smo naučili na prethodne vježbe i koje je ponovio na nekoliko minuta, zapovjedimo mu „ustani“ i nakon toga „dođi“. Pas treba odmah doći i moramo ga nagraditi. To prvo pokušavamo na mirnijim mjestima, a kasnije ga iskušavamo na prometnijim mjestima (gdje ima puno pasa) i ako nas ne posluša kada ga pozovemo treba mu oštrije zapovjediti i praćkom ga pogoditi u stegno i odmah će doći.

Odložljivost

Pod odložljivošću smatramo naviku da psa možemo ostaviti na nekom mjestu, s kojeg nas on vidi li ne vidi, a da se ne pomakne bez naše zapovijedi, vidio on divljač ili ne, strijeljali ili ne. Odlaganje može trajati satima. Ukoliko smo psa naučili da legne i čeka, onda je glavni posao učinjen. Za dulje čekanje dobro je pored psa ostaviti neki predmet, jer to psu pruža sigurnost da ćemo se vratiti.

Kada je pas siguran, ako smo strijeljali na patke, a pas nam je hitno potreban da ranjeno uhvati, ne smijemo ga odmah nakon hica pozvati k sebi jer bi on uvijek na hitac dojurio k nama.

Kao posljednju vježbu učinimo mali pogon. Jedan pogonič glasno tjera divljač, mi i naš pomoćnik, stojimo na prosjeci, pas je blizu nas. Na vratu su mu korali, na njih je pričvršćena duga uzica (konopac). Konopac neprimjetno pustimo na zemlju i na njega stanemo. Kada se pogonič oglasi, mi i naš pomoćnik strijeljamo, Ako se pas ustao prodrmamo ga za ovratnik i stavimo ga na isto mjesto i položaj.

Donošenje

Ta vježba se uči odmalena. Prvo se počinje sa kotrljanjem loptice u dvorištu, trčimo prema njoj i pustimo psu da je uhvati i odnese u svoj ležaj. Tako ga kasnije možemo i naučiti da donese razne predmete kao što je kost ili drvo. Možemo ga učiti i nositi kost na veće udaljenosti prilikom šetnje na povodac. Kada je nosio predmet neko vrijeme, zapovjedimo mu da nam ga preda. On to neće htjeti učiniti, jer nije u tom smislu obučan. Zbog toga mu na zapovijed „pusti“ oduzmemo predmet. Nakon vježbe, predmet moramo spremiti na mjesto s kojega ga pas neće moći sam uzeti i njime raditi što ga je volja. Trebamo biti strpljivi, uporni i pas će naučiti što se od njega traži.

Pri toj vježbi puno pomaže povlaka (na kraj uzice priveže se štap i divljač se vuče po zemlji).

Traženje mrtve divljači pale iz zraka

Pernatu divljač bacimo u polje, kojih 15-20 koraka, naravno tako da pas nije vidio. Psa posjednemo i zapovjedimo mu zapovijed koju smo odabrali. Da mu razjasnimo, pokažemo mu rukom smjer u kojem treba tražiti, i pođemo s njim nekoliko koraka u tom smjeru. Kada nađe divljač i podigne je, otrčimo natrag na mjesto gdje smo zapovijed zadali i tu nam pas divljač preda. U početku lakši tereni pa kasnije složeniji.

Traženje, mir na polijetanje divljači, hitac

S psom koji hoda uz našu nogu (može biti vezan), dođemo u lovište. On sjedne, malo ga potapšamo da se razveseli, pokažemo mu rukom smjer koji želimo, najbolje protiv vjetra, i zapovjedimo „ustaj“ i „traži“. To je za njega novo i ne razumije. Tu zapovijed ponavljamo i opominjemo ga ako mu je pažnja usmjerena na nešto drugo. Besciljno trčanje ne smijemo mu dopustiti jer će nam tako pobjeći sva divljač.

Najbolje je psa učiti na lovištu gdje su prepelice jer one ostanu tamo gdje smo ih vidjeli da su sjele. Sa psom na duljoj uzici pođemo do njih. Ako ih je pas vidio, zabavimo ga drugom vježbom da ih zaboravi. Kada smo primijetili da ih je opazio zapovjedimo mu „lezi“. Pohvalimo ga da je dobro učinio. Ako ih je mislio proganjati energično zapovjedimo „lezi“. I u tom položaju bi trebao biti nekoliko minuta, a ako ne sluša zapovjedimo „daun“. Ako pas pojuri za divljači (nije vezan) trebamo upotrijebiti pračku i energično viknemo „lezi“.

Svako stajanje naprazno, ukoliko pas ne stoji na divljač koja pred nama odmiče, moramo bezuvjetno suzbijati. Oštro „fuj“ popratimo time što psa gurnemo koljenom iz položaja stajanja, naravno ako smo sigurni da ne stoji na divljač, nego na ptice i leptire.

Da nam pas ne divlja na hitac, a ni da ga se ne boji, postupimo ovako:

Mladog psa (od nekoliko mjeseci) povedemo u lovište. S nama pođe pomoćnik. Dok se mi zabavljamo sa psom, pomoćnik opali metak u udaljenosti od nas preko 100 koraka. Psa moramo bodriti i razveseliti, tapšati ili mu dati dobar zalogaj. To sutradan ponovimo. Vježbu nastavljamo strijeljanjem kada se pred psom dignula divljač, iz početka ne strijeljamo divljač, hotimično promašimo i pratimo ponašanje psa koji mora biti miran jer ako odmah pucamo na divljač sve može biti uzaludno (pas počne divljati na hitac i trčati uokolo). Kada pogodimo divljač, psa pustimo da leži dvije minute i zapovijedimo „donesi“, u skupnom lovu ide jedan pas kojem se odredi da ne bi došlo do toga da se ošteti divljač.

Rad na polju

Psa treba barem mjesec dana prije učiti na terenu i to na onom koji je bogat divljači. Mi trebamo svu svoju pažnju usmjeriti na psa, a pomoćnici neka pucaju. Ako upucaju divljač oni ju trebaju dignuti, a pas samo treba naučiti da ju pronađe i javi gdje je, a mi trebamo svu svoju pažnju usmjeriti na ponašanje psa.

Rad u vodi

Psa treba učiti od 3 do 4 mjeseca starosti. Ako pas ne voli vodu to treba biti postepeno. Prvo ga izvedemo u šetnju kada kiša pada, zatim da hoda po baricama, po plićacima i kasnije u vodu da pliva. Ne smije se grubo pristupiti jer pas onda zamrzi ulaziti u vodu. Prilikom vježbanja bacimo golub u vodu, pas mora sjediti i čekati našu zapovijed „donesi“ što je i cilj ovog vježbanja.

Napad na perad

Teže je psa od toga odučiti, ali se uspije sa strpljenjem i upornošću. Ne vrijedi tući psa ako zadavi perad, već ga sa tim ubijenim komadom udarimo po gubici, stavimo ga u položaj „daun“ i pred gubicu mu stavimo ubijenu perad. U tom položaju neka bude pola sata i unutar tog vremena moći ćemo ga još jednom lupiti ubijenom peradi po gubici.

Lajanje na zapovijed

Ta vježba se čini u nekoliko koraka. Prvi korak je da se stavi mlada mačka na donje grane drveta i pas će lajati. Drugi korak je da se psu privezanom za kućicu kada je vrijeme za obrok donese hrana metar – dva od njega i tako drži i zapovijedi se „glas“. Kada to nauči prelazi se na složenije zadatke. U lovištu pomoćnik donese srneću kožu i drži ju i isto zapovijedi psu „glas“ i kada to nauči prelazi se na još teži korak. Uzme se krv od srne koja se posoli da se ne

zgruša i posipa se teren i zapovijedi se psu „traži ranjeno“ koji to treba pronaći. To služi za oblažavanje pronađene ubijene ili ranjene divljači koje pas ne može aportirati.

8. RAD DIZAČA DIVLJAČI

Ispitivanje radnih sposobnosti dizača divljači dijeli se na:

- ispit prirođenih osobina
- puni radni ispit

U pravilu se jednostavni ispiti održavaju na manifestacijama lokalnog karaktera, a puni radni ispiti na državnim, prvenstvenim i kup natjecanjima.

Lovno kinološki suci odlučuju redoslijed ispitnih disciplina, a u pravilu se prvo ispituju discipline u radu po svježem tragu divljači u otvorenom lovištu (gonjenje divljači), nakon toga rad na hladnom tragu (povlake, krvni trag), rad u vodi i na kraju vježbe poslušnosti (vodljivost, ponašanje na pucanj, odloživost).

Ocjenjivanje:

Rezultati rada se ocjenjuju sljedećim ocjenama:

- 4 - vrlo dobar
- 3 - dobar
- 2 - dovoljan
- 1 - manjkav
- 0 – nedovoljan

Ocjene iz pojedinih disciplina množe se s propisanim koeficijentom i na taj način se dobije ukupan broj bodova po pojedinim disciplinama.

Zbrajanjem osvojenih bodova iz pojedinih disciplina dobije se ukupan zbroj bodova, a na temelju njega se vrši rangiranje u pojedine nagradne razrede.

Da bi pas s uspjehom položio ispit mora imati položene sve ispitne discipline i osvojene bodove iz svih ispitnih disciplina.

Nagradni razredi i nagrade

Dodjeljuju se I., II. i III. nagradni razred (n.r.), te utemeljene počasne nagrade i kandidature, posebne nagrade te nagrade za vodiče.

Postigne li više pasa potreban broj bodova za isti nagradni razred, rangiranje se vrši prema bodovima i treba provesti rangiranje pomoću slova abecede (npr. I.a, I.b, II.a, II.b, II.c, itd.).

U slučaju jednakog nagradnog razreda i jednakog broja bodova rangiranje treba vršiti prvo prema najvišoj ocjeni u disciplini gonjenje divljači, njuh, rad u vodi, rad na krvnom tragu, donošenje, a na kraju prema ocjeni oblika.

Ako se iz toga još ne dobije nikakva razlika, odlučuje starost u korist mlađeg psa. Prednost ima ženka u odnosu na mužjaka. Kod pasa istog spola i iste starosti prednost ima pas s boljom ocjenom eksterijera, a ako se radi o istoj ocjeni odlučuje ždrijeb.

Za dodjeljivanje nagradnih razreda u obzir se uzima ukupan zbroj bodova iz svih predviđenih disciplina.

Ispit prirođenih osobina:

I nagradni razred	100 - 120 bodova
II nagradni razred	85 do 99 bodova
III nagradni razred	65 do 84 boda

Puni radni ispit:

I nagradni razred	156 - 184 boda
II nagradni razred	138 do 155 bodova
III nagradni razred	110 do 137 bodova

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA

Ispit prirođenih osobina namijenjen je ustanovljavanju prirođenih (naslijeđenih) lovnih osobina koja daju jamstvo za daljnje školovanje i predstavljaju osnovu za daljnji uzgojno selekcijski rad. U pravilu se provodi kod mladih pasa, a uvijet za pristupanje ispitu je starost od minimalno 9 mjeseci i pozitivna ocjena oblika. Bitno je da ispitu pristupe mladi psi kod kojih su prirođene (nasljedne) osobine tek probuđene, a koje u stvarnosti predstavljaju osnovu za daljnji uzgoj i selekciju. Sve kasnije obukom nadograđene radnje dobro dođu u praktičnom lovu, ali su sa stajališta uzgojno selekcijskog rada nebitne.

Na ispitu prirođenih osobina ocjenjuju se slijedeće discipline, a osvojene ocjene množe se s određenim koeficijentima:

Discipline:	Koeficijenti:
1. Kvaliteta njuha	6
2. Gonjenje divljači	
a) sljedoglasnost	5
b) vidoglasnost	2
3. Sigurnost na tragu	3
4. Sljedovoljnost	3
5. Grmarenje	4
6. Volja za rad u vodi	4
7. Volja za rad	3
8. Vodljivost i poslušnost	2
9. Ponašanje na pucanj	2

ISPIT DIZAČA DIVLJAČI U SVESTRANOM RADU

Uvjet za pristupanje na ispit u svestranom radu je pozitivna ocjena eksterijera i položen ispit prirođenih osobina.

U lovno kinološkoj praksi pojedine ispitne discipline na svestranoj utakmici dijele se na discipline prije i nakon pucnja. Discipline prije pucnja zahtijevaju pretraživanje obraslog i neobraslog terena te vodene površine, i podizanje divljači iz zaklona, dok discipline poslije pucnja zahtijevaju rad na hladnom tragu, traženje i donošenje divljači. O redosljedu ispitivanja pojedinih ispitnih disciplina odlučuju suci u dogovoru s voditeljem ispita.

ISPITNE DISCIPLINE

Discipline:	Koeficijenti:
1. Kvaliteta njuha	6
2. Gonjenje divljači	
a) sljedoglasnost	5
b) vidoglasnost	2
3. Grmarenje	4
4. Rad na krvnom tragu	4
a) oblajivač	4
b) pokazivač	4
5. Slobodno donošenje pernate divljači	3
6. Donošenje pernate ili dlakave divljači po povlaci	3
7. Pretraživanje vode bez patke	3
8. Pretraživanje vode za ispuštenom patkom	3
9. Donošenje iz duboke vode	3
10. Odloživost	2
11. Vodljivost na povodniku	2
12. Ponašanje na stajalištu	2
13. Poslušnost	2
Ukupna ocjena	

Za dodjeljivanje nagradnih razreda u obzir se uzima ukupan zbroj bodova iz svih predviđenih disciplina.

Puni radni ispit:	
I nagradni razred	156 - 184 boda
II nagradni razred	138 do 155 bodova
III nagradni razred	110 do 137 bodova

Da bi pas položio ispit mora položiti sve ispitne discipline.

9. SAŽETAK

Engleski koker španijel najpopularniji je i jedan od najstarijih španijela. Spada u VIII. FCI skupinu – Retriveri (donasači), dizači divljači (šunjkavci), psi za vodu. Iako je lovački pas, često je i kućni ljubimac. Živahan je, snažan i ima jak kostur. Visina kod mužjaka od 39 do 40 cm, a u ženke od 38 do 39 cm. Ne smije biti viči od 41 cm. Uške su mu vrlo dugačke i prekrivene mekanom dlakom. Najčešće je crne ili smeđe boje. Jednobojan može imati bijele oznake na grudima. Ima ih i žute, narančastih i crvenih boja. Mogu biti i šareni, dvobojni i trobojni. Okretan je, pametan, vjeran i odan. Posebna mu je odlika živahan temperament. Neumorno radi u lovu, pronalazi, hvata i donosi pernatu ili dlakavu divljač, bez obzira je li je mrtva ili ranjena i sposobna bježati. Mora proći posebnu obuku da bi ostao u radu na domet puške. Za dizače se priređuju utakmice, kao i za sve druge lovačke pse. Posebno se ispituju mladi, a i stariji psi na utakmicama na kojima se ispituju samo urođena svojstva, dok se za izvježbane pse priređuje svestrana utakmica, na kojoj pas mora pokazati da je uistinu svestrano upotrebljiv za sitnu i krupnu divljač. Njega pasa se sastoji u čišćenju njegove kože i dlake, kupanju, uočavanju eventualnih ozljeda, čišćenju ušiju i očiju, odsijecanju noktiju i skidanju zubnog kamenca. Budući da naginje debljanju, treba ga pažljivo hraniti; dnevno 200 do 250 g mesa, 60 do 80 g riže te kuhanog povrća. Njegova dlaka traži često četkanje, a osjetljive oči i uši zahtijevaju dobru njegu da ne dođe do upale i da se ne nastane krpelji i nakupe trave.

10. SUMARRY

One of the oldest spaniels and most popular is and English cocker spaniel. It belongs in VIII. FCI group – retrievers (bringers), setter game, water dogs. It is known that every house in Although he is a hunting dog, he has also became a house pet. He is very active, cheery and strong, with a strong skeleton. Height of an average male is 39-40 centimeters, and of an average female 38-39 cm. He must not be taller than 41 cm. His ears are very long and covered with soft hair. Usually he is solid black or brown color but there are specimens of yellow, orange, red color even multicolored (two or three colors). If he is of one color, he can have white marks on his chest. He is agile, intelligent, faithful and loyal. One of his most distinctive feature is his active and perky temperament. In the hunt works tirelessly, finds, catches and brings feathered or hairy venison whether dead or wounded and able to flee. He has to be put through a special train in order to be accustomed to a gunshot. Matches are also being organized for a setter game dogs as well as for all other hunting dogs. The young dogs are specially being tested as well as the older dogs for innate properties while there is a versatile match for trained dogs in which the dog has to prove itself usable for both small and big game. Dog care consists of cleaning his skin and hair, bathing, spotting potential injuries, ear and eye cleaning, nail clipping and removal of dental scale. Since it tends to gain weight, it should be carefully fed, 200-250 g of meat a day, 60 to 80 g of rice and cooked vegetables. His coat requires brushing often and sensitive eyes and ears require good care to avoid infection and to prevent ticks and accumulations of grass.

11. ZAKLJUČAK

Dizači divljači pretražuju teren, koji je uglavnom poljski s čestim šumarcima, grmljem i obrastao raznim travama. Dobar dizač divljači temeljito i s veseljem traži, digne divljač i dotjera je. Najvažniji organ u svih lovačkih pasa jest dobar njuh, pa je to tako i kod dizača divljači. Ti psi traže, u takvoj udaljenosti od lovca na koju on može strijeljati. Oni ne stoje, pa dignu divljač a da nas nisu prije vučenjem ili stajanjem na to upozorili. Čim divljač dignu, oglase se i tjeraju je poput goniča. Gonjenje ne traje dugo, jer divljač brzo nestane iz vidnog polja, a ni po tragu ne idu redovito daleko za njom.

Šunjkavac ne smije tražiti u velikoj udaljenosti od lovca. Ukoliko to pokušava, mora se od toga odučiti.

Trebalo bi da ti psi i donesu divljač, koju mogu nositi, a to je u prvom redu sva pernata divljač, uključivši i patke iz plitke i duboke vode, a također kunića i manjeg zeca. Teškog zeca i lisicu, naravno, ne mogu nositi, jer nemaju za to snage. I donošenju se uče poput ptičara. Divljač koju ne mogu donijeti treba da označe lovcu lajanjem. Ako laju na teškog zeca ili lisicu, sigurno će lajati i na krupnu divljač.

12. LITERATURA:

- Balać, Polak (1991): Lov, lovački psi i oružje; Alfa, Zagreb
- Bžezih, Lišecki (1978): Amaterska dresura pasa; Nolit, Beograd
- Gondrexon, Browne (1975): Mala enciklopedija pasa; Prosvjeta, Zagreb
- Miškuljin, Lovrenčić (1958): Uzgoj i školovanje ptičara; Štamparski zavod Karlovac, Zagreb
- Pugnetti (1983): Sve o psima; Mladost, Zagreb
- Richter (1986): Lovački psi, uzgoj i školovanje, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb
- White, Joshua (1975): Practical guide to dogs, England
- Prijedlog Pravilnika o radu pasa dizača divljači, Hrvatski lovački savez povjerenstvo za lovnu kinologiju, Zagreb 2011
- Prijedlog Pravilnika o stručnom radu povjerenstva za lovnu kinologiju Hrvatskog lovačkog saveza; Pravilnik o uzgoju i upisu pasa, Zagreb 2011
- <http://moj.pet-centar.hr/Psi/Engleski-koker-spanijel-3398.html>
- http://www.pasoddy.com/pasmine/engleski_koker_spaniel.php
- <http://web.studenti.math.hr/~vedranah/koker2.html>
- <http://eukanuba.hr/index.php/hrana-za-pse/prilagodjena/hrana-za-pasminu/eng-kok-span/>
- <http://www.blog.hr/print/id/1624105673/engleski-koker-spanijel.html>
- <http://www.puppyprimer.com/cocker-spaniel-dogs.html>
- <http://www.vrtirep.rs/default.asp>
- <http://www.cockerspaniel.blogger.ba>
- <http://www.smalldogsrus.com/American-Cocker-Spaniel.html>
- http://www.pasoddy.com/pasmine/velski_springer_spaniel.php
- <http://www.pesjanar.si/forum/index.php?topic=4857.30>
- <http://www.livadabl.com/showthread.php?tid=184>
- <http://www.pasoddy.com/pasmine/sussex.php>
- <http://zlatnooko.0forum.biz/t273-poljski-spanijel>

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

UZGOJ I OBUKA ENGLSKOG KOKER ŠPANIJELA

BREEDING AND TRAINING OF ENGLISH COCKER SPANIEL

Ivana Pavičić

Sažetak: Engleski koker španijel najpopularniji je i jedan od najstarijih španijela. Spada u VIII. FCI skupinu – Retriveri (donasači), dizači divljači (šunjkavci), psi za vodu. Iako je lovački pas, često je i kućni ljubimac. Živahan je, snažan i ima jak kostur. Visina kod mužjaka od 39 do 40 cm, a u ženke od 38 do 39 cm. Ne smije biti viči od 41 cm. Uške su mu vrlo dugačke i prekrivene mekanom dlakom. Najčešće je crne ili smeđe boje. Jednobojan može imati bijele oznake na grudima. Ima ih i žute, narančastih i crvenih boja. Mogu biti i šareni, dvobojni i trobojni. Okretan je, pametan, vjeran i odan. Posebna mu je odlika živahan temperament. Neumorno radi u lovu, pronalazi, hvata i donosi pernatu ili dlakavu divljač, bez obzira je li je mrtva ili ranjena i sposobna bježati. Mora proći posebnu obuku da bi ostao u radu na domet puške. Za dizače se priređuju utakmice, kao i za sve druge lovačke pse. Posebno se ispituju mladi, a i stariji psi na utakmicama na kojima se ispituju samo urođena svojstva, dok se za izvježbane pse priređuje svestrana utakmica, na kojoj pas mora pokazati da je uistinu svestrano upotrebljiv za sitnu i krupnu divljač. Njega pasa se sastoji u čišćenju njegove kože i dlake, kupanju, uočavanju eventualnih ozljeda, čišćenju ušiju i očiju, odsijecanju noktiju i skidanju zubnog kamenca. Budući da naginje debljanju, treba ga pažljivo hraniti; dnevno 200 do 250 g mesa, 60 do 80 g riže te kuhanog povrća. Njegova dlaka traži često četkanje, a osjetljive oči i uši zahtijevaju dobru njegu da ne dođe do upale i da se ne nastane krpelji i nakupe trave.

Ključne riječi: engleski koker španijel, uzgoj, njega, obuka

Summary: One of the oldest spaniels and most popular is and english cocker spaniel. It belongs in VIII. FCI group – retrievers (bringers), setter game, water dogs. It is known that every house in Although he is a hunting dog, he has also became a house pet. He is very active, cheery and strong, with a strong skeleton. Height of an average male is 39-40 centimeters, and of an average female 38-39 cm. He must not be taller than 41 cm. His ears are very long and covered with soft hair. Usually he is solid black or brown color but there are specimens of yellow, orange, red color even multicolored (two or three colors). If he is of one color, he can have white marks on his chest. He is agile, intelligent, faithful and loyal. One of his most distinctive feature is his active and perky temperament. In the hunt works tirelessly, finds, catches and brings feathered or hairy venison whether dead or wounded and able to flee. He has to be put through a special train in order to be accustomed to a gunshot. Matches are also being organized for a setter game dogs as well as for all other hunting dogs. The young dogs are specially being tested as well as the older dogs for innate properties while there is a versatile match for trained dogs in which the dog has to prove itself usable for both small and big venisons. Dog care consists of cleaning his skin and hair, bathing, spotting potential injuries, ear and eye cleaning, nail clipping and removal of dental scale. Since it tends to gain weight, it should be carefully fed, 200-250 g of meat a day, 60 to 80 g of rice and cooked vegetables. His coat requires brushing often and sensitive eyes and ears require good care to avoid infection and to prevent ticks and accumulations of grass.

Key words: english cocker spaniel, breeding, care, training